

Sajtószemle

Lázár Károly

Kampány a farmernadrágok homokszórásos koptatása ellen

Az európai Textil-, Textilruházati Ipari és Bőripari Dolgozók Szövetsége (International, Textile, Garment & Leather Workers' Federation, ITGLWF) üdvözölte a Levi's és a H&M farmergyártó cégek 2010. szeptember 8-án hozott döntését, amellyel beszüntették a farmernadrágok homokszórással történő koptatását. „Ez valóban olyan döntés, amely a munkások egészségének védelmét szolgálja” – hangsúlyozta nyilatkozatában az ITGLWF főtitkára, Patrick Itschert.

Az ITGLWF már évek óta szorgalmazta ennek az egészségre ártalmas műveletnek a megszüntetését, amelyről bebizonyosodott, hogy rákot okoz. Csupán Törökországban például 2005 óta 50 munkás halálát írták ennek a számlájára, ezért az ottani munkások, szakszervezetek, orvosok és civil szervezetek erőteljes kampányt folytattak ennek a technológiának a betiltásáért, amit végül 2009-ben el is értek. Több vállalat azonban áttelepítette ezt a technológiai lépcsőt olyan országokba (pl. Bangladesbe, Egyiptomba, Kínába, Pakisztánba), ahol kevésbé szigorúak az egészségvédelmi előírások.

Az Európai Unió több tagországában már betiltották ennek az eljárásnak az alkalmazását és az ITGLWF, mint érdekképviselői szerv, sürgeti az Európai Bizottságot, hogy hozzon megfelelő döntést arra, hogy az egész Európai Unióban tilos legyen a használata, hiszen vannak más, az egészségre nézve veszélytelen technológiák is, amelyekkel hasonló hatást lehet elérni a farmernadrágokon. Annak érdekében, hogy az egész világon betiltsák a homokszórásos koptatást, az ITGLWF kampányába be kívánja vonni az Egészségügyi Világszervezetet (WHO) és a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetet (ILO) is. Abban bíznak, hogy a többi farmergyártó cég is hamarosan csatlakozik a Levi's és a H&M kezdeményezéséhez.

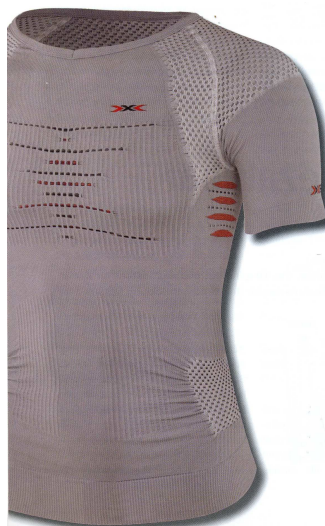
ITGLWF sajtóközlemény

Szellőzőképes sportruházatok

A dél-afrikai labdarúgó világbajnokságon a futbalisták nagy része egy újszerű konstrukciójú trikót viselt. A Nike cég által gyártott trikók kelméje – a ma már jól ismert és széles körben elterjedt elv szerint – belül alig nedvszívó poliészterből, kívül jó nedvszívó képességű pamutból készült, így az izzadság hamar elpárologhatott a testről. Ezt az elvet továbbfejlesztve a Nike trikókat úgy alakították ki, hogy oldalakon levegőztető zónákat hoztak létre és a nadrág derékpántja alatt is jól szellőztek. A trikók újszerű kelméje 7 %-kal nagyobb levegőcirkulációt tett lehetővé, mint a hagyományosan erre használt kelmék, emellett 13 %-kal könnyebbek is voltak a szokványos típusoknál. A kötött kelme lélegzőképességét azáltal is biztosították, hogy lézerrel apró lyukakat „fűrtak” rajta, mégpedig úgy, hogy köz-

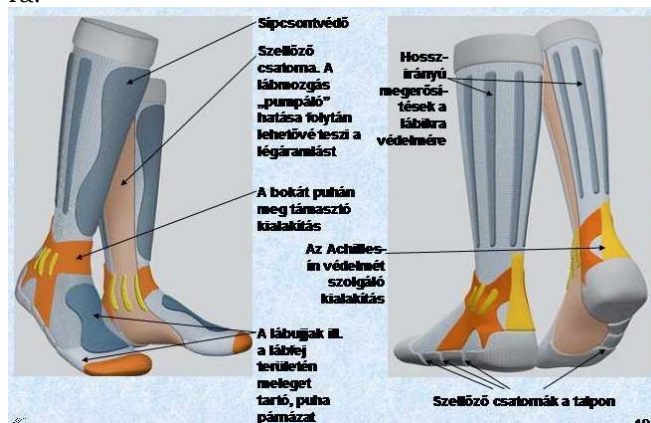
ben megakadályozták a szemeket alkotó fonalak elszakadását.

A trikók kelméjének készítéséhez műanyag palacok újrahazsnosításával nyert poliésztert használtak.

Egy másfajta sporttrikót az X-Bionic cég fejlesztett ki, elsősorban túrázáshoz (lásd az ábrát). A vállakban és a hátán megfelelő kötésmóddal párnázott felületeket hoztak létre, hogy enyhítsék a hátizsák nyomását. Emellett – ugyancsak a kötésmód változtatásával – olyan területeket képeztek ki a legjobban izzadó testrészek helyén (a mellen, a hátán, a hónaljban), ahol fokozott légcsere alakul-

hat ki és így ezek a részek nem melegsenek fel annyira.

Ugyanez a cég a sportoláshoz ajánlott térdharisnyákon is kialakított speciális páraelvezető és szellőző járatokat, valamint megerősített helyeket a lábszár megtámasztására és kipárnázott helyeket a láb kényes részeinek védelmére.

ftt – Forward Textile Technologies, 2010 május

ThermoCool Merino

A Stöhr AG és a Wykes International közös gyártmányfejlesztési tevékenysége egy olyan gypajú típusú fonalat eredményezett, amely egyesíti a finom gypajú és a ThermoCool elnevezésű szintetikus szál előnyeit. A ThermoCool szál kétféle filament típus alkotja: egy kör keresztmetszetű, üreges szál és egy szalag alakú, keresztmetszeti kialakításánál fogva csatornákat képező szál.

Az előbbi az ilyen szálakból font fonalakban a hőszigetelést és a könnyű súlyt, az utóbbi pedig a kiváló nedvességszállítást biztosítja. Ezt a szálanyagot keverik finom merinó gyapjúval és készítenek belőle elsősorban sportolók számára közvetlenül a testen viselt kötött alsóinget. Ez a konstrukció biztosítja, hogy a test hőmérséklete minden körülmények között – erőteljes mozgásban, majd az ezt követő nyugalmi helyzetben egyaránt – a kellemes viselési körülményeket jelentő határok között marad és viselője nem izzad bele a ruhájába.

Knitting International, 2010. szept.

Öko-Tex az autópárházban is

Abból kiindulva, hogy a gépkocsik belsejében ne keletkezhesse a légteret szennyező káros anyagok, az Öko-Tex Szervezet az Öko-Tex Standard 100 tanúsítási rendszerét kiterjesztette az autók belső kárpitozására is. Ez érvényes a textilanyagokra, a bőrökre, habosított és más műanyag alkatrészekre egyaránt. A ruházati cikkeknel alkalmazott eljárásról képest az a fő különbség az itt előforduló könnyen illó szerves anyagok és szaganyagok van, amelyek mennyisége az alkalmazott anyagoktól, a légszűrő mértékétől és a belső hőmérséklettől függ. A gyermeküléseknek meg kell felelniük az Öko-Tex Standard 100 I. termékosztályában (bébiáruk), a gépkocsi-üléseknek a II. termékosztályban (a bőrrel közvetlenül érintkező termékek), a többi belső felszerelésnek a IV. termékosztályban (lakás- és háztartási textiliák) előírtaknak. Ha az autó egész belső terére kívánják vonatkoztatni az Öko-Tex tanúsítást, az ott előforduló összes anyag károsanyag-kibocsátásának összegét kell figyelembe venni.

ftt – Forward Textile Technologies, 2010 május

Automata szabásgép üveg- és szénszál tartalmú kelmék szabására

A Lectra cég VectorTechTex FX 100 típusú új automata szabásgépét max. 2,54 m széles üveg- vagy szénszál tartalmú kelmék kis tételekben történő szabására fejlesztették ki. A gépet ellátták olyan elszívó berendezéssel is, ami megakadályozza az egészségre nézve káros üveg- vagy szénszál-részecskéknek a légterbe jutását.

ftt – Forward Textile Technologies, 2010 május

Csökcent az Európai Unió ruházati importja

A válság következtében 2009-ben 3,8 %-kal, 57,28 milliárd euróra csökkent az Európai Unió ruházati cikkek importja. Tíz év óta ez volt az első eset, hogy a korábbi egyenletes import növekedés visszajára fordult. A csökkenés mennyiségi mérőszámokban is kimutatható: tonnában mérve 4,25 millió tonnával (-6,8 %) kevesebb ruházati cikk érkezett az Európai Unióon kívüli országokból. A visszaesés természetesen a kereslet csökkenése miatt következett be. Az importárak ugyanakkor emelkedtek: a 13,48 US\$/kg átlagár 2002 óta a legmagasabb érték, ami abból származik, hogy az Európai Unióba legtöbbet szállító országok (Banglades, India, Indonézia, Kína, Pakisztán, Sri Lanka, Tunézia és Vietnám) emelték az áraikat. Ennek oka főként az euró gyengülése a dollárral szemben, ami megdrágította a dollárban számlázott termékeket.

A szakértők 2010-re további importcsökkenésre, de a legjobb esetben is a szinten maradásra számítanak,

mert a megrendelők csak viszonylag kisebb mennyiségeket rendelnek.

Knitting International, 2010. szept.

Nő a biopamut iránti érdeklődés

A biopamutból készült ruházati és háztartási cikkek termelése az USA-ban 2009-ben 4,3 milliárd US\$ értéket tett ki, ami az előző évhez képest 35 %-os emelkedést jelent. Ez az adat különösen érdekes abban az összehasonlításban, hogy ugyanekkor a ruházati és háztartási cikkek értékesítése csupán 7 %-nyit emelkedett. A biopamut legnagyobb felhasználói a C&A, a Nike, a Walmart, a Williams-Sonoma, a H&M, a Levi Strauss, a Target, az Adidas és a Nordsom cégek.

Szakértői becslés szerint a biopamut fogyasztása 2010-2011-ben évi 20-40 %-kal növekedhet. A termelés a 2007/2008-as évadban 175 113 tonna volt, amit 22 országban összesen 253 125 hektár termőterületen értek el.

Knitting International, 2010. aug.

Oposzum-szőr, mint textilipari nyersanyag

Az állati eredetű természetes szálanyagok köre újabban az oposzum szőrével bővül. Ez az állat – amelynek bundáját a szőrmeipar már régóta nagy becsben tartja – Új-Zélandon különösen elterjedt és ezért az ottani kutatók megvizsgálták a bundáját a textilipari felhasználhatóság szempontjából. Ezek a szálak üregesek, ezért nagyon könnyűek és melegtartók (hőszigetelő képességük mintegy másfélszerese a merinó gyapjúnak), selymes fogásúak és nem hajlamosak a göbképződésre (pillingsedésre). Kidolgozták az oposzum-szálak fonástechnológiáját és színezési technológiáját és megállapították, hogyan keverhetők más szálanyagokkal. Az ezzel foglalkozó új-zélandi textilgyár évente 50-60 tonna oposzum-szálat használ fel és abból elsősorban kötött felsőruházati cikkeket és zoknikat gyárt, de szöveteket is készít belőle.

Knitting International, 2010. aug.

A kompozitok európai piaca

A textiliákkal erősített kompozitok európai felhasználása 2008-ban és 2009-ben 2007-hez képest jelentősen, mintegy 1/3-ával csökkent ugyan, de 2009 második felében már a stabilizáció jelei voltak észlelhetők és 2010-ben ismét enyhe emelkedésre számítanak a szakértők.

2009-ben az európai országok összesen 815 ezer tonna kompozitot állítottak elő. Ezek közül a legnagyobb mennyiséget Spanyolország és Portugália készítette (együttesen 188 ezer tonnát), őket követte Olaszország (122 ezer tonna), Németország (118 ezer tonna) és az Egyesült Királyság és Írország (együttesen 106 ezer tonna). A Csehországot, Horvátországot, Lengyelországot, Macedóniát, Magyarországot, Romániát és Szerbiát magában foglaló kelet-európai térség együttesen 98 ezer tonnával képviseltette magát ezen a piacon. (Itt egyébként mintegy 28 % volt a visszaesés 2008-hoz képest.)

Az európai gyártású, textilbetétes kompozitok fő felhasználója az építőipar (36 %), a közlekedési és szállítóeszközök gyártása (32 %), a sporteszközök gyártása (18 %), a villamos- és elektronikai ipar (12 %). Az egyéb területek összesen 2 %-ot képviselnek.

Technische Textilien, 2010/3